

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح منع تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت در فضاهای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای»
(اعاده شده از شورای نگهبان) (۳)

مقدمه

«طرح ممنوعیت تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت در فضاهای مجازی و شبکه‌های ماهواره‌ای» با هدف جرم‌انگاری تبلیغات و معرفی محصولات و خدمات غیرمجاز و آسیب‌رسان به سلامت به‌ویژه در فضای مجازی در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۲۶ اعلام وصول و در نهایت در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۱ با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه تاکنون دو مرتبه در تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۶ و ۱۳۹۶/۹/۲۷ مورد ایراد شورای نگهبان واقع شده و اکنون نیز شورای نگهبان در تاریخ ۱۳۹۷/۲/۱۱ مفاد تبصره «۱» ماده (۱) این مصوبه را خلاف موازین شرع دانسته است. از همین رو کمیسیون بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی به منظور رفع این ایراد، اصلاحیه‌ای را در مصوبه به عمل آورده است. در این گزارش به بررسی ایراد اخیر شورای نگهبان و مصوبه کمیسیون بهداشت و درمان می‌پردازیم.

مخصوص سخن علنی

مشخصات طرح

دوره دهم - سال سوم

شماره ثبت:

۲۹

شماره چاپ:

۹۵۶

تاریخ چاپ:

۱۳۹۷/۳/۱۲

بررسی ایراد شورای نگهبان و گزارش کمیسیون بهداشت و درمان

شورای نگهبان در خصوص تبصره «۱» ماده (۱) مصوبه مجلس شورای اسلامی ایراد خلاف شرع بودن مفاد این تبصره را مطرح کرده است. قبل از تبیین این ایراد لازم است ابتدا مصوبه مجلس شورای اسلامی در مورد این تبصره را مورد توجه قرار دهیم. چنانچه در مقدمه اشاره شد مهمترین هدف طرح حاضر جرم‌انگاری تبلیغات غیرمجاز در خصوص کالاهای سلامت‌محور است. در همین راستا ماده (۱) مصوبه، ارائه اطلاعات نادرست و تبلیغ خلاف واقع کالا و خدمات سلامت‌محور را جرم‌انگاری کرده و برای مرتکبین مجازات لازم را در نظر گرفته است. مقنن در تبصره «۱» این ماده به جهت ضرورت تبیین مصادیق خلاف واقع بودن تبلیغات مزبور، تشخیص اینگونه مصادیق را برعهده وزارت بهداشت و مراجع قانونی صاحب صلاحیت قرار داده است. این تبصره مقرر می‌دارد: «مصادیق اطلاعات نادرست و تبلیغ خلاف واقع عبارتند از: اطلاعات یا ادعاهای خلاف قوانین مربوطه، که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مراجع قانونی صاحب صلاحیت درباره روش فرآوری، تولید، نامگذاری تجاری، خواص، ترکیب، منشأ سودمندی، ارزش غذایی، روش درمانی و خدمات، آثار و منافع ناشی از ارائه خدمات یا درمان یا دارا بودن گواهی یا مجوز از مراجع داخلی یا خارجی در خصوص کالاها و خدمات موضوع این قانون مشخص می‌گردد».

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفتر: مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۳۹۴۰-۸

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۳/۱۹

چنانچه ملاحظه می‌شود به موجب مفاد این تبصره عملاً وزارت بهداشت و مراجع قانونی صاحب صلاحیت، مرجع تشخیص مجرمیت عمل ارتكابی شده‌اند، درحالی که تشخیص مجرمانه بودن عمل حسب موازین فقهی و حقوقی برعهده محاکم قضایی است. به همین جهت شورای نگهبان در ایراد خود اینگونه مقرر کرده است که: «واگذاری تشخیص خلاف واقع بودن به مراجع غیرقضایی جهت مجرم دانستن خلاف موازین شرع دانسته است». بر همین اساس کمیسیون بهداشت جهت رفع این ایراد متن مصوبه قبلی درخصوص تبصره مذکور را مورد اصلاح قرار داده است که به نظر می‌رسد این اصلاحیه می‌تواند رافع ایراد شورای نگهبان باشد. به موجب اصلاحیه گزارش کمیسیون بهداشت؛ در تبصره «۱» ماده (۱) بعد از عبارت «خلاف قوانین مربوطه» عبارت «که توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و مراجع قانونی صاحب صلاحیت» حذف و عبارت «به حکم مراجع صالح قضایی با اخذ نظر کارشناسی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مراجع قانونی صاحب صلاحیت» جایگزین می‌شود. بر این اساس متن تبصره به این ترتیب خواهد بود:

«مصادیق اطلاعات نادرست و تبلیغ خلاف واقع عبارتند از: اطلاعات یا ادعاهای خلاف قوانین مربوطه، **به حکم مراجع صالح قضایی با اخذ نظر کارشناسی از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی** یا مراجع قانونی صاحب صلاحیت درباره روش فرآوری، تولید، نامگذاری تجاری، خواص، ترکیب، منشأ سودمندی، ارزش غذایی، روش درمانی و خدمات، آثار و منافع ناشی از ارائه خدمات یا درمان یا دارا بودن گواهی یا مجوز از مراجع داخلی یا خارجی درخصوص کالاها و خدمات موضوع این قانون مشخص می‌گردد».

این اصلاحیه اگرچه به ظاهر می‌تواند رافع ایراد شورای نگهبان باشد با این حال ذکر دو نکته ضروری است: اول آنکه عبارت تبصره به ترتیبی که ذکر شد دارای ایراد ویرایشی است و مفهوم تبصره را مبهم می‌نماید و لازم است عبارت بازنویسی شود و دوم اینکه از آنجا که در حال حاضر ضوابطی که چارچوب تبلیغات را تعیین می‌کند عمدتاً در قالب دستورالعمل و آیین‌نامه است و مقرر قانونی که مصوب مجلس شورای اسلامی باشد و ضوابط و ملاک‌های تبلیغ قانونی را تعیین و مشخص نماید وجود ندارد، از این رو این اصلاحیه از این حیث که ملاک تشخیص تبلیغ خلاف واقع را به قانونی ارجاع می‌دهد که در حال حاضر وجود خارجی ندارد، می‌تواند در اجرا این قانون را با ایراد و اشکال مواجه نماید.

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد اصلاحیه مندرج در مصوبه کمیسیون بهداشت درخصوص رفع ایراد شورای نگهبان، می‌تواند رافع ایراد مزبور تلقی شود. از این رو تصویب این اصلاحیه مورد پیشنهاد است.

